

(अथानामनदीपूर्वकमेष्टमिहा उम्भाः पूर्वमा० मूर्याद्याऽपूर्वं वावप्रवृत्तिः ग्रन्थदेशं पवस्त्राऽद्यानुष्ठवमित्यः) १८

यत्व । यावचकन्याद्युलयोः अमादाम्बुद्धिवाक्यः । उवाच्शास्त्रम् कालः स्याऽमूर्त्युण्डपूर्वं उद्धार्त्युक्तिः इति॒ । उमिमामेदिनसात् धनुष्ठिरवोक्तानु॒
त्तिः उक्तमासि । उक्तिनिमुख्येकुर्यानुमाद्युन्यं विवाहश्च । दिनपरात् दिनक्षयः । एशिषः एकमिति॑ मावनेत्रक्षितिशीतां वित्तश्चं
यदा । उदादिनक्षयः आज्ञाऽउत्तमाद्युक्तिः इत्यु । मात्रस्मिकं फलमिति॑ माद्युल्पत्वविदिककर्मण
मावनदिनवावप्रवृत्तिः मूर्यामिहात्पुणि । मूर्त्युकादिपवित्रेदोदिनमा॒
पादपादुत्ता । मध्यमप्रवृत्तिश्चमावनेत्रप्रकातिः । अवदिनाधिपम्पववादेज्ञाप॒ दिनं वावक
पं मावनगणनयोऽपि॑ एवहावादिताद्युमेव । उत्तिविवेकेति॑ उवक्तवयोग्यमुत्तिग्रह्यमिहातः । उद्यादोद्याद्यात्माकृपमावनवामवा॒
। तोमेतिपिहादिदिनस्याद्युभ्यः । यत्तु वैर्घापूर्वविवादिनात्यातिषेवावप्रवृत्तिरुक्ताऽत्योत्तिः शास्त्रात्माकानव्यावादिक्तापनाथः इत्युक्तुत्तवहस्यावित्त॒ यत्तु धन्त्युक्तन्यागत्तेवनेनकन्यागते
मनमामनिष्ठेधः मत्त्रुत्वमेष्टमादिगत्तमान्तरपात्रवोधः । अन्तरुमाधवादिष्टप्रैष्टुत्तिवठनाऽक्तममप्तिरुक्तात्त आश्चिन्द्यवपिताम्भः । मामिकन्याम

लेषामुमनमकम्मानाद्यः मर्वदाम्भः । उद्यादुप्याद्युद्यनाद्यनिंवयेः । येष्टित्युप्त्युत्ताम्भमत्पाद्युद्यः मूर्त्युः इतिविष्टुपुवानाद्युर्णियोग्यकालावधिवेववावप्रवृत्तिरुक्तवद्यातित्तकर्मसुमग्वकानेत्ति॑ ॥ २

କୃପତିତଶାସ୍ତ୍ର ।
ବିଦ୍ୟୋଦୟମା
ମାଧୁତତ୍ତ୍ୱମା

मम ग्रंथात् खा
याह्याह्याह्याह्या

१३२। उमा
१। महामाता

७१ जन्
७० त्र० वृष्टि धूर मुकु रुद्र मीन मूषा

(ग्रामावास्यां उलासंज्ञानोर्जवः) ८

(श्रुतिरूपयमः श्रुतिरूपयः) ९

लिमैनादिक्षाविष्णवादिकालश्चनक्षुर्काऽविषयेमंगतिः । यत्तदर्थकन्यामंकातिरुद्रातुनामंकातिरुद्रप्रतिपदि । एवं प्रतिपदि वृष्टिकष्टनः मंज्ञानीउत्तावक्षुगलादर्शमक वक्षुस्तुमा
नमं त्रौस्तुयः प्रतिपदिमेषमंकातिः । उत्तकन्यायां प्रनमामः धनुषिक्षयः मीनेत्तातुनं यितः । उत्तक्षयमामम् ग्रामश्चिर्षमात्रत्वात् उत्तवमामात् उत्तनन्तिर्तावधिकानां शोषादित्तायं पूर्ववासि
स्त्रव्यावद्वयापृथित्यात् स्त्रितिः । उत्तक्षयमामात्राप्रयत्नेन पश्चक्षुतमनिमुठे इवम्यविषये
वधिक्षयमामात्रावमामपि उत्तवक्षनमनावास्त्रिः । एवक्षत्रैः पातिक्षुतक्षुवाधान्वय
स्त्रिकानम्यातिक्षमः क्षुतिः । नत्रैः स्त्रावहावाद्विनिलाहुत्तगवान्वयिः । नत्रवर्षद्वयाः पश्चक्षुत्तनायां
उत्तुत्तवं शक्षिदेवनायायोनात्तिकथमितिवायः । अयमामघूतादेत्तुत्तवाक्तायात्तिमितिवनायायानुभवनं । उत्तमन्त्रवत्तदन्त्रमवनम्यानायायत्ताः । यत्तु रुद्रम्भाकिं प्रदेवक्षमातिर्मामंक्षु
कपाधानं मूर्खप्रयागत्तपूवनम्यामिति । उदपित्तिल्लृण्ड्रम्भित्तद्वेष्टम्भनालापाधानं मूर्खप्रयागत्तपूववनम्यामिति । यथत्तद्वेष्टत्तवद्वेष्टत्तमित्तनन्यामित्तात्तेष्टमाधावनं विद्य

मीन
७० उला वृष्टि धूर मुकु रुद्र मीन मूषा । ५

(गन्तव्यमनुवयैर्यः) १२

२१
प्रकृतिकर्त्तव्यादेव तेजावावेशाभ्यः उद्गुणाजेष्ठादिकामानुवाधेन तेजस्त्वं रूपवर्णं फलनम्
विद्युष्माघैवादेन एकमहार्षस्य कठिदपि शास्त्रमामद्वितीयं तिथिं ममनुप्राप्ते उत्तिष्ठते इति इति इति इति
ममनुप्राप्ते उत्तिष्ठते इति इति । यदिक्षापूर्ववाहनोऽप्यादित्यावित्तवादेव कर्त्तव्याम् कान्तिवभावामा
वदेव अप्यावधिमांकान्तिष्ठात्तास्तुतः प्रतिशादि । दूष्मांकान्तर्मुतात्ताश्चिनात्तानुनिधि
मां । उथात् उनामांकान्तविद्युतिपूर्वित्युप्यहश्चिकार्दीमांकान्तिष्ठात्ताविधिनं
कार्त्तिकः क्रृष्णः विशाखामनमासः उत्तिष्ठते उत्तिष्ठते उत्तिष्ठते उत्तिष्ठते उत्तिष्ठते
कृत्तिष्ठते उत्तिष्ठते । उनावनिमनिकृत्तिष्ठते उत्तिष्ठते उत्तिष्ठते उत्तिष्ठते । एव अष्टकमित्तिष्ठते उत्तिष्ठते उत्तिष्ठते । उत्तिष्ठते उत्तिष्ठते । उत्तिष्ठते उत्तिष्ठते । उत्तिष्ठते । उत्तिष्ठते । उत्तिष्ठते । उत्तिष्ठते । उत्तिष्ठते ।

१२ इनामं काश्चिव द्वित्रिष्ठः सूक्ष्मयोग्यतावद्युक्तं नास्ति ॥
प्राप्तिम् ॥

(ग्रन्थवाक्यानुगमं शुद्धिसिद्धं) १

नुगमस्मात् दियुज्ञकर्तुं परवाक्षकेः । नमर्वनोकमिश्चलक्षणेननिर्कुर्नमिति । नद्युकमप्यथामम्भ भष्पत्वविभक्त्वा उद्गते यं वेशाभ्याश्वादिसङ्कातियाम
नक्तविग्रहक्षमप्यप्रतिपाद्येत्यनश्चकान्तु तयमामद्युज्ञत्वमद्युज्ञत्वमवद्यनविद्याधान्त्वक्षणशेष्ठामद्युज्ञत्वः । मनमामाकालापानोऽल । नठवद्यनवान्तर्गतः पारद्यापक्षानां फलननीशक्तुः । तेवेत्यर्थात् धा
नालोः ममाकात्तोदिनामकर्त्तव्येत्यनेऽत्यातः । शास्त्र शास्त्राचान्तिनामचूलनविनामकत्वामल
उक्तव्यमामिकावयेतिगतिधानात् । उमणासाटादिविहितमिन्दुपश्चन्नम्यात् एताः
अंवित्यनक्तिधानन्मद्युक्तेत्यर्थोपजीवनं दित्यात्वविधित्यमणाश्वाचादित्यम्यादिति ओहीव
नामकर्त्तुं क्रत्वैत्यात्म्यत्वनामकाविनामकस्तुस्तु मनिष्ठादितामन्ताः । यद्यासदिनामाम
कर्त्तव्यमामविहितकर्मानिर्दिताः । एताकाषेऽप्यमाकात्तोऽधिमामकर्त्तव्येवपादः । अध्यमाममद्विनामात्तु उद्वृत्तम् कर्मव्यवस्थायः म्यात् किंपृद्वर्षामामः किम्बाऽद्वृत्वामामः नठकपानाम
कवत्वायनपूर्वमामविहितात्मात्मविहितात्मविषयो गवक्षमिकामस्तु त्रयाश्वानुपश्चः । एत्युक्तमुत्त्रेवकपानामिकवतन्याघम्यविषयो गवक्षमिकामस्तु त्रयाश्वानुपश्चः । एत्युक्तमुत्त्रेवकपानामिकवतन्याघम्यविषयो गवक्षमिकामस्तु त्रयाश्वानुपश्चः

(रस्यागतिमन्त्रान्तर्गतम्) २

१० नानधिम्नाका० क्रन्ताश्चांश्चाप्येषां प्रोक्तपानं अति
११ अथमकपानधम्नप्रश्नमिति । न इत्तदासि
१२ क्रन्तानुभवप्रश्नकर्त्तव्यवन्वयमूलविति उत्त
१३ र्वीप७६ । किञ्चुप्तर्ववद्वलुवमन्मा
१४ क्रन्ताऽउदन्तमहालोपादेः प्रतिनिधित्वम्
१५ एः त्रिशत्रिशतां प्रर्वम्भिन्नां द्वच्छ्रुप्रर्वकामूल
१६ एः धनुष्मिक्षये प्रर्वकामैमाग्निप्रवृक्ष

१५७ श्रीनारसिंहपूर्वकामामः पवाहेषुणवामामः ।
ममस्यप्रत्यनं अद्वयोऽग्नेनास्मिकोप्तिर्थायाः कथं उद्यवम् ॥१॥ मठन्यादशमाधायेति तितिः । यथा-देष्टुक्तुकः कपाने रेतिश्चतोक्तु
लोर्माम्यामिति लक्ष्मियागमस्तु विकपानधर्मप्रदेशम् कृष्णकपानधर्मानुष्ठानोपकारमित्येकम् इति तितिः । इति वाक्याद्यम् रात्रिविष्ट्वा तिवाहां तिवाहां दा-
म्याद्युपथम् अद्वयोऽग्नेनास्मिकोप्तिर्थायाः पवाहेषुणवामामायम् ॥२॥ पूर्वमामाम्याप्तेकाश्वादे-
स्तु उथात्प्रधानिद्युग्मिकायामित्येः पवाहेषुणवामित्येः पवाहेषुणवामामायम् ॥३॥ पूर्वमाम-
साप्तु उथात्प्रधानिद्युग्मिकायामित्येः पवाहेषुणवामामायम् ॥४॥ किञ्चित्प्रवक्त्रमानकारक
गाप्तु उथात्प्रधानिद्युग्मिकायामामायम् ॥५॥ पूर्वमामाम्याप्तेकाश्वादे-
स्तु उथात्प्रधानिद्युग्मिकायामामायम् ॥६॥ उन्नेत्रं उपर्यामाम्याप्तेकाश्वादे-
स्तु उथात्प्रधानिद्युग्मिकायामामायम् ॥७॥ उन्नेत्रं उपर्यामाम्याप्तेकाश्वादे-

(त्रूपयुक्तिश्चिन्मित्रार्थे) ६

नद्यमृतम् लोपश्च कृष्णमृतम् ॥ उत्तरानामापातः । एवं वद्य वस्तु विषयम् आवाहनवाः । उपात्तेव
कर्त्तव्याः प्रादानादकर्त्तियाः । इति वठनं क्रघमासमृतात्तियिष्यकविद्याकाञ्चाग्राम्युत्तमा
यापाल्लीयगादिकप्रादानापातः । एमिनाशिगतउत्तानावित्तु आचयः
एकादश्यां प्रकृतिस्तुत्तुपादकाविशेषतः । रक्ताविद्वन्नार्थपावठमिष्टेन्द्रिकाद
पदां प्रद्यागप्रादुर्घ्येन्द्रियात्तमेव प्रथमोपामृतावृत्त्यात्त्वाभिर्भागिकत्तादित्तिवद
नुपणतः । नृत्तियां इति वठनं क्रघमासीघजमिमवनमामात्तमयवस्त्राशकं नृत्तमर्कविष्यकमित्तिवाग्यः
हेश्चकुपश्चलोक्तमाम्पुर्कमाम्पुर्कपक्षीघट्टत्त्वं द्वितीयार्थं कृष्णपाञ्चाङ्गात्तमयवस्त्रमिति । क्रघमाम्पापिमर्ये प्रकृतमाम्पवन्माम्पयमिति । उत्तमुक्तमृतयाऽ

२ (इति विष्टवनमवृत्तवस्त्राग्यतः । यथोदित्तिवाग्याद्युपेत्तदोपानामपविहार्यतां श्रावणिकर्ममामानं प्रतिमृतपायाग्यत्तप्रधनं वठनमनिविष्यतावायन्तरं क्रघमाम्पाध्यजात्युक्तम् । (मृतम्) २ त्त्वा
कृष्णवाहृत्यवस्त्रमाम्पवनमिति दर्शपतिनात्ति) ।

(क्रघमामम्भिन्नतावादेः)१९ (मनमामातिविअमामवः क्रघमामैपि इतिः किञ्चिदपिनाउडिइतिनिर्थः)१५

३०

एतमष्टुङ्गनेत्रेकवधे मृगाति शूलाघोरासाघोषन्तवस्तु शुक्रद्याऽन्मामविक्रितिक
लोकुं यथकावः प्राप्तादौयुक्तः । अत एव ब्रह्मसमयप्रकाशप्राक्षविवेकनेत्रिनिःप्रभुकावेषणिनिकिप्तिउचित्वित् ।
श्वासुर्तुर्या॒ः सर्वप्रामानिकमित्रिन्नाउद्योगाति॑ः । याऽतिथि॒ममन्त्रापाण्डिनाकृतान्यासा॒मविक्रित्या॒उत्तमादैवैटिदीकृ
त्या॒ः । रेतिमाधिवाठार्युष्मुक्तज्ञातिः॑ शास्त्राङ्कृतनकृतमादवन्त्यापः॑ । उथारुद्यु
म्याम्॑ । १५७

१० । नठैमेषादित्यै॒मवित्यवियोगामैः॑ दृष्ट्याउठार्युः॑ । दृष्टिः॑ मृत्विकृत्युः॑ एक्षित्युः॑

प्रामाण्यार्युः॑ । द्विर्वाषाठः॑ मवित्युः॑ शेषउप्रावैलै॒ष्टुतः॑ । शेषार्जुनिवि
यमाममृणवमामै॒ पूर्विमामनालः॑ म्याः॑ मित्रुनादीमनमामै॒ मित्रुन्मूण्डाउत्तरा॑
बघे द्विर्वाषाठादित्यान्ननेत्रिकृत्युः॑ द्विर्वाषाठार्युः॑ दित्युः॑ उमादार्थनिकृ
त्युः॑ । अमः॑ क्रान्तुमामै॒ प्रिमामै॑ मूल्यै॑ इति॑ क्रान्तुमामै॒ प्रिमामै॑ भूष्टः॑ म्याः॑ द्विम॑ क्रान्तुमामै॒ क्रघाकृः॑ कदातिः॑ । शुक्रः॑ कार्तिकादिव्यनालद्वा॑
प्रस्तुति॑ । क्रघमामनकृतमार्जुनिवित्यां॑ मित्रुन्मूण्डाउत्तरा॑ मित्रुन्मूण्डाउत्तरा॑ । अपारम्भान्तूल्यै॒ एकमनमामृ॒ शूलमित्रु॒ उठै॒ दृष्ट्यासदैवित्य॒ कादकै॒ शुक्रतीमपवाहनमवठने॑
श्वासुर्तुर्युः॑ विभागद्युः॑ म्याः॑ । शमः॑ क्रान्तुष्टुलेयादिमामृ॒ शूलमित्रु॒ उठै॒ दृष्ट्यासदैवित्य॒ कादकै॒ शुक्रतीमपवाहनमवठने॑

३

क्लेषमिति ॥० ॥ उद्य०म०श्वेतः ॥ शुक्रप्रतिपदादिर्शालोबविनिष्ठिभास्मामनमामः । मठमाधवादावोऽभर्गिकः कठिकाटिकादावणि॑ अष्टप्राणिष्ठ॒क्ष॒माधवादि॑
ज्ञ॒काटिकादि॑प्रक्ष॒योबपित्तनुक्ष॒नयोग्म माधवादावय । उनादि॑प्र॒क्ष॒वैत्यमाम॒त्तनुक्ष॒नयोग्म प॒व॒व॒व
मनमामः । उक्तिनुस्तु भानुलक्ष्मितः । मनमाम॒श्राप्तादेहित्त॒उत्त॒न॒लक्ष्मित्त॒न॒
माम॒वित्त॒यः । शात्तिधान॒उद्दैकमाह॒म॒काटिव॒द्वित्त॒मा॒म॒त्त॒युनयोंग्म॒प्लोन॒ । म॒न॒माम॒व॒द्विवाहा॒क्ष॒
न॒ह॒त्त॒य॒ । उथाठ॒वो॒र्मान॒लो॒उत्त॒र्थ॒ । एकैवैर्वै॒दिक्पाम॒य॒ग्म॒प॒काटिकादि॒द्वित्त॒य॒क्ष्या॒थ॒ । उक्तर्जनीय॒प्र॒तिष्ठ॒प्र॒तिष्ठ॒वात्य॒क्ष्य॒म॒व॒म॒त्त॒न॒ष्ट॒ । धाम॒म॒भात्त॒म॒न॒म॒क्ष॒
त्ति॒ः म॒क्ष॒नुत्त॒य॒म॒व॒वा॒ । म॒म॒र्दा॒इ॒म॒त्त॒म॒व॒धि॒म॒म॒न॒श्च॒नित्तिः । अ॒उ॒म॒म॒र्दा॒अ॒म॒क्ष॒त्त॒न॒दि॒म॒व॒क्ष॒क्ष॒म॒र्दा॒त्त॒ः म॒न॒म॒म॒त्त॒
(प्रश्नको)४

(एकम॒उम॒ज्ञ॒त्त॒व॒द्वित्त॒उ॒म॒न॒म॒त्त॒ए॒क॒प॒द॒म॒त्त॒श्च॒म॒म॒न॒म॒क्ष॒प्र॒व॒)७

(न॒क्षना॒या॒प्र॒योज्ञ॒न॒म॒ाइ॒)८

अधानूत्प्राप्तिर्वाचीनिहर्थः)२

सर्वजिमाधवाठार्थः । श्रूपमः पापमुण्डितिउच्छ्रवति । म० पर्विसप्तीत्तानुत्तिष्ठितुं कृष्णनामनी । कृष्णमामावेश्वरस्त्रां मतोऽकामयनु प्रामाः सामाइ
ति उ० द्वादशाऽङ्गमुपायनैत्यादिश० व्राद्युल्लभमनमामनेत्वायामेनत्तिष्ठितवामिति । श्रू
पमार्पित्तिष्ठमामिनाव्याख्यातः । उद्युक्तमामाः उद्योदिश० मनमाम्भस्त्रू॒ ममार्जु॑ किमिलाकृष्णायां श्वरात्तिवित्ता
क्षिप्तिश्वात्तिः पापानिम॒ मार्जु॑ उद्युक्तिष्ठ॒ न पापमुद्दृष्ट्या॒ श्विता॒ श्वुवन्नित्यः । उद्यु
क्तिश्विकान्त्यायाः प्रतितावात्त्वे लेवो॒ उत्तिष्ठ॒ श्वात्ता॒ निष्ठानेमित्रिकश्चान्तुकाद॒ मनमामन
मान्तुवेठ्न्दाकर्त्त्याः अस्मिन्द्वयदिनद्विश्वां उत्तम्याप्तजीवनाऽ ॥ श्राव्युनाप्नन्द्रामन० । प्राणा॒ दिशि॒ व्येद्वा॒ श्वाकृत्वन् उत्तमा
उद्योदशोमामोनान्तुविद्युतें पापादिनामयित्ताधीति । अन्यार्थः । घटोऽधिमामः मोमविकृष्णा॒ श्वात्तिष्ठमाम॒ उत्तिवृमव्यनान्तुविद्युतें विश्वानामिकम्यान्तुताद॒ मन्नित्यः । श्वामविकृष्णमि

(पूर्ववाचमाद्वितीयकार्यार्थः)१०

(प्रथम० शुद्धप्रकारकार्यमामाः मतोवद्वू॒ श्वामाः सामेत्वामप्तुहर्थः)११

(कर्मणं निषु जोको टिकुधथाकर्मणं धवावस्तु थामोम विजयलि एव मनमासवग्नमानानुविद्यते कर्मानं इति ॥)

भृष्टिग्राउववकर्मानश्चिठां नानुविद्यते रेति । अउष्यपौर्णिमिः । श्रोतुमार्हक्रियाः भर्वाद्वादशेमामिकीर्तिः । उयोद्येष्टमर्वास्तानिमहापूर्वविकीर्तिः । उमाहयाद्वेष्मामिकार्याकृता
नकथङ्कुने । कुर्विन्नवकर्माद्वातिकृष्टाद्वामविलाशनः । हात्मप्रकृतिर्व्यादेष्मनमात्म । अउष्यमनमाममह्याद्वेष्मामिकार्याकृता
द्विष्टुं माहितिः ॥ उथाठ कृतिकृष्टाद्वेष्मपिमादाद्वात्मुत्त्वात्वव्यावहार्वद्वेष्मविशिष्टः । म
व्यावेष्माद्वेष्माद्विष्मेनविद्वित्यागः । आवश्यकान्निववकाशाऽउथाठकानमाधव्ये
व्यावेष्माद्वेष्माद्विष्मेनविद्वित्यागः । वायुविद्वित्युव्यज्ञेयेमने । स्पष्टेमाम
व्यावेष्माद्वेष्माद्विष्मेनविद्वित्यागः । वायुविद्वित्युव्यज्ञेयेमने । स्पष्टेमामव्यावेष्मा
काठकस्तुहपविक्षिष्टः । महानयाद्वेष्मकाठेष्माकर्मादिकर्मणः । स्पष्टेमामव्यावेष्मा
विशेषति । तेजवेष्माद्वादिमान्नेनविद्वित्यित्यः ॥ ३० ॥ ॥ अथाचाकानः ॥ माठन
नमामनेकार्या । यथा अगम्यम् इतिर्व्याप्तायाः । यदाद्दातिमनुष्टः प्रमन्त्रयद्वेष्मनुः । अष्टव्यवउथाठेवमितिकृत्याकृतमः ॥ ३१ ॥
ष्टव्यवउमझुव्यावेष्मनुः मूले । कृष्टान्नालीमूखव्याह्याद्वेष्मप्रकृतिवाठनः । सुपृष्ठव्याह्याद्वेष्मकान्नेतुशुश्वामीनियताप्रकृतिवाठनः । स्पष्टेमामव्यावेष्मा
व्यवउमझुव्यावेष्मनुः मूलमाधव्यवउमझुव्याप्तयः । मधुमालेत्वेष्मः ॥ ३२ ॥ माधव्यवउमझुव्याप्तयः । मव्यनश्चत्वेष्मव्याप्तयः ॥

(आगमगाम्यामुप्रकृतिः ॥)

۲۹

(ज्ञातिप्राप्ति)२

दर्शयति मधुमाम इवादि । पक्षोऽशुद्धिदिवये उपर्युक्तवर्कवण्योगस्त्रिहितिवामे । ३था च महाकपिनपाक्षवादि । ३वं न इव उत्तिखादोकवनेयोगवायावे । मन्त्रोपादेशप्रत्यनामाधिकम् अतु
वदः । मोदयेशशितावयोः उन्मठलजन्मतावयोऽनुद्वृत्तम् इति । शुद्धशुद्धादये ग्रुष्टशुक्रान्मनम् मित्य । ४थु कान्मुक्त्वा पनक्रन्तः । हादशाशाधित इदमांशशाधित । त्रानमानाम्भा । एविम्
अन्मणेत्रेव मूर्यमप्यन्मेसदा । अवनम्मादिकं विप्रिलविठाय्यकम्भवत । ५थु मागवे । य
याः कावणं विकुम्भुक्ताप्रमप्तुमभ्युव्यो । ६थु सिकायां ध्वं वस्त्रैनश्चक्षुर्गणेव विश्वकृ
वानिवन्मृतवानिवोहिनीठः मृदुनिविहान्वाधामृगशिवावेवतः । केन्द्रीलग्नैठुर्मस्तुम्
इयं । पूर्णः शतक्षिप्राक्षेत्रान्मानश्चक्षुर्गियात । शर्करावृक्ता । रुद्रावन्या । योगश्चप्रातिवायूष्मानं मोक्षांशः । शक्तिन्द्रियः मूर्कं मूर्कात्माध्यः । शक्तिमृष्टिमृष्टिः । वृक्षं वृक्षांशुमृष्टिः
वः मिहर्षेन्मध्येन्मध्येतत्त्वम् । ३था शक्तानिकवनानिमृष्टीक्षायूष्मानविश्वेषतः । शक्तन्यादीनिविष्टिक्षुविष्टेनविरज्जयः । शक्तन्यादीनिविष्टिक्षुविष्टम् अनागकिन्तु घृनि । इष्ट

(द्विष्टुलेश्वरीप्रसार्पण्यत्र०)

३८० त्रुट्यं गृह्णन्ति दिनेतर्था । हृष्टे हृष्टपात्र । कानोऽष्टप्र॒ । द्वृतिकामः विभूमदा ॥० ॥ श्वर्णीकायां प्रतिप्रभवः । वायुद्वृत्तैर्वृत्तमावमंग्रह । श्विष्टिजन्मदिं संकाटतो
विष्ववायने । मत्तीर्थृकविधुप्रामृत्तदामनश्वर्णैः । मत्तशीक्षणं प्रकुर्वानामामर्कादीनुशास्त्रयः । नामनपर्वं मदनत्तुजि
न्तिप्रिक्षुद्युक्तुद्युक्तु । द्वृष्टपूर्वानेऽद्वावालः । धानिशास्त्रानिद्वृत्तान्तुलाकमिं
सविविधानिठ । श्विष्टिस्मृतिविक्षानिनिष्कात्तषां इतामस्त । कवानत्तेव वस्त्रापिया
प्रधा॑ उवान्त्व । श्वर्णाद्वृष्टे मत्तप्रतीकावस्तु । वृष्टदावैष्वमवर्तिमायां कामम
मनक्षेव यद्यन्तु । एवं विधानिठान्यानिनिमाहनाम्भनितानिठ । मद्यास्त्रानिठानिमोह
यापिव । क्रिष्टान्दोक्षियः द्यात्तुद्युप्रनमूक्तये । आवमं प्रथितावापिर्वृत्तप्रदोषि
मायावक्तमायाद्युक्तिप्रमित्तात्तेव । शिष्टुक्तुः कवानोमद्वामायावृत्तात्तुनिठतः । मायावक्तुवृत्तेवान्वृत्तमित्तात्तेव
शिष्टत्तुनवा । गुड्डेक्षित्तवासामायुत्तमूलवृत्तनश्वित्त । प्रविष्टप्रविष्टवृत्तक्षमाक्तुवकावमानिका॑ । श्रुतात्तुप्रवहनेव

१। धामलं धाममात्रितमिलपीपादः । ४

उम्मा॑ श्रुतिस्मृतिविक्षुवर्णनि वर्णिः कदाचिदपि पदमपिनन्तमुद्यमिति । ४

卷八

10

13

ג

शाश्वनिष्ठुनिर्वर्तमानस्याक्रियघातये । वाहूपृजाकृमेनेवधानयोगीर्णतार्थ्ये । यदाकामीनर्तःकामनिल०पूर्ववदात्थ्ये । यदुर्गमि०इकल्पे धदामउजपासुक्ता०यदिमाद्युष्टिसुद्दमाव०
 मत्त०मद्युष्टाव० । मनोहिमर्कजल्दनांमर्किदेवस्तुतिःस्मृत० । उमूद्राजावाहाशोठपूर्व० । वामाञ्छन्तिनिकाश्चित्तिपूर्वमाव०
 अस्तुतिर्क्षास्तुतिर्क्षापितृक्षित्तिपूर्वमाव० । मन्त्रेकशब्दनाविद्वान्मन
 ल्लिवमदाच्छमेऽ ॥० ॥ इथामोदैविष्टुकीर्तनं ॥ यथा चक्राघूधमनामानिमदामर्कित्तिकी
 उत्त्ये । नाश्चैकीर्तनेत्तम् मणविद्वकव्योग्यतः । मन्त्र॒मवप्रद्यत्तम् । नदेशनियमन्त्रैतेनका
 ननियमन्त्रया । लात्तिष्टादोनिष्वेधोस्त्रिर्वर्णामनिलुप्तुक । उननाश्चित्तिर्वर्षिष्टिनामानि
 क्षितियदितिविष्टुनामातिविक्षुपाव० ॥० ॥ शुश्रमनमामेविवाहादिनिष्वेधः ॥६१मपादानामे ।
 उत्ति । अवविवाहादिकर्त्तन०निववकाशान्तिनिष्वेधाय०श्वन्यथा मावकामामित्तनेवमित्तिः
 शधिमामविवाह०धात्र॑ङ्गृहांउभ्योपनयनादिनकृष्णानुमावकाशःमात्र॑न्त॑नविशेषज्ञामि
 । उथाठमनमामाविकावेकादिकृष्णांमृतिः । कानेनन्तर्गतिंनिर्वाच्यांकृष्णान्नेमित्तिकृष्ण०क्रियां ।
 हत्तमातिः । निर्वाच्यान्नेमित्तिकृष्णांप्रयतःमन्त्रमनिल्लृष्ट० । उर्ध्मन्त्रान्नेविहित०शानमक्ष्यासङ्गमद्याघज्ञादि । कामयमतिउथाविधमक्षित्तिः ।

(अथर्ववेदोऽस्यानमस्तु यज्ञशिल्पः) २

यैकिकित्वादानं शिवद्वजादिः । एतमाहुत्विष्यपूर्वान् ॥ १ ॥ कृष्णां प्राग्निकं कर्म प्रधनमनिष्टुते । नैमित्तिकं कुर्क्षित्वायकाशं गच्छत्वेः । नैनिलग्नं प्रदक्षिणे प्रवृत्त्वाप्त्वं पवृ ॥ २ ॥
त्रिगत्याया अतप्राह्यादपादानं गृथं म्याः । उथात्कानमाधवायेष्यम् भूपूर्वान् ॥ ३ ॥ एवं वाह्वहः श्राव्यं दानं प्रतिवामव० । गाढुतिनविनणान् प्रामेष्यमनिष्टुते । एवं विद्वात्कुर्त्वं प्रवृत्त्वं पादे
निष्टुते विशेषतः ॥ ४ ॥ यज्ञवल्क्योपगच्छते । काष्ठकस्त्रियपविष्टि० । प्रदृशुं मनमामादे
प्राक्यैकर्मनममेष्यत्वं समाप्तप्रमंशय० । एहमिहाण्डे ॥ ५ ॥ मा
निष्टुते विशेषतः ॥ ६ ॥ किञ्चित्कुर्त्वं मनिष्टुते । नैमित्तिकं मामदिनमस्तु सवादिविशेषविष्टुते
वस्तुं कर्मिष्य विशेषतः ॥ ७ ॥ कुर्त्वकादातिकनिष्टुते प्राप्नु ॥ ८ ॥ इति वाग्याधार्थवाय वोधायनेनमाग्नि
कात्मादानं अक्षवानलोकातिधानश्चत्तुतः ॥ ९ ॥ यथा यम्यनिश्चानिलुप्तानितिवैवाप्तुकानि
कात्मादानं अक्षवानलोकातिधानश्चत्तुतः ॥ १० ॥ जातकर्मसमयिष्टनेनतात्मित्वेः ॥ ११ ॥ इति मार्कुर्त्वयपूर्वानाः ॥ १२ ॥ जातकर्मसमयिष्टनेनतात्मित्वेः ॥ १३ ॥ आग्नेयिकात्मित्वेः ॥ १४ ॥ अस्तु द्यायां अस्तु द्यायां प्रायाजन० ॥ १५ ॥ उथात्शत्रात्म
प्राह्यमकुर्त्वयाथव० ॥ १६ ॥ द्युजन्मनित्वं कार्यं जातकर्मसमयं नवैः ॥ १७ ॥ इति मार्कुर्त्वयपूर्वानाः ॥ १८ ॥ जातकर्मसाक्षिकाय० ॥ १९ ॥ जातकर्मसाक्षिकाय० ॥ २० ॥ जातकर्मसाक्षिकाय० ॥ २१ ॥ जातकर्मसाक्षिकाय० ॥ २२ ॥ यज्ञशिल्पः ॥ २३ ॥

सूक्ष्मवेदः (यज्ञशिल्पादिपाठात्मानामिति) ॥

(मूर्खकालकुर्त्वयजातकर्मसाक्षिकाय० यज्ञशिल्पिकुर्त्वमनिष्टुतेः) ॥

卷之三

ପୁରୁଷନାନ୍ତାଆଦିଶ୍ଵରପ୍ରାହ୍ଲାଦୀଧା: । ୩

ପ୍ରକାଶି

ଶମ୍ଭିତି ପ୍ରତିହାତ୍ନିଧି କଥମତ୍ରାଦ୍ୟାଶଳଙ୍କନେ ।

प्रदातुम् धर्माद्विवेचनम् । निरक्षनियमस्तुम् प्रदासानुधाप्तः ॥ २ ॥

(श्रीविद्यानाम् पूर्व° कार्माञ्जवा

ମୁଦିତପୂର୍ବମିଳାଯଃ । ୨

वीतः ॥ श्रद्धिप्रसादिवादनश्चारात्मुपवर्षे ॥ एवं विशेषमाणिपि "शूद्रमहात्मिवादनेत्रिष्ठाइमिति । मूलत्रयेत्याधिष्ठानमस्त्रावक्षणनष्टुप्राप्तिक्षुप्रमादविप्रयः । नमस्त्रावविप्रयः वा । यथा प्रनुः यदिविषः प्रमादेनशूद्रः समत्रिवादयेऽ । अतिवाद्युद्गविष्ठांश्चतः पापः प्रमोठयेऽ ॥ ० ॥ शशुभूत्यवल्लेश्वरायुधः । ठश्वस्त्रन्दुज्ज्ञान्द्विश्वासः शूद्रशन्दशनः । शशनांश्चभूत्यान्द शशुभूत्यमयामूले । शशुभूत्यवल्लेश्वरायुधानप्रीघतांश्चन्द्रिनः ॥ ॥ शास्त्रिशूद्रमहात्मिवादनयाः शूद्र
श्वासाद्विकाषः । उभाणिपानकाविकाषाः । श्वासः शूद्रः समाच्छेदितिप्रवठनः । त्रिविष
पूर्वाणः । श्वुन्नामपिवर्त्तनाः प्राणिप्राणिभृत्यान् । धर्मशास्त्रानिवाद्यश्वुन्नानितवायि
माक्षकशास्त्रानुधर्मकामार्थमित्युपेष्ट । घर्मप्राणित्युपेष्ट । वीर्यप्राणित्युपेष्ट । वीर्य
नामान्तरेनमः क्षेत्रः । नकेन्द्रियमस्त्रज्ञन्दमात्प्रजापतिः । एवमप्यश्वानः । विवाहमात्रमः शूद्रमहात्मिवादनेत्रिष्ठाइमिति । शूद्रशन्दविवादनेत्रिष्ठाइमिति । किञ्चन्द्रियमस्त्रिमः क्षेत्रविष्ठाइमिति । शास्त्रिश्वामेनमर्क्षशूद्रवादमनेत्रिष्ठाइमिति ॥ पूर्वाणाना

अनिन्द्यादिवकालिकापूराणाम् नि । पथात्मेव ॥८

इविष्टुपूर्वा गं । शेषैऽशपूर्वानानिष्टवानंजाः प्रठक्क्षतः । एषम्^{१०} पाद्म० देहवद्विश्वलोक्याग्नितत्त्वं । उभान्तरादीप्तिर्मार्कलुषक्षमत्तम् । शान्तियमस्त्रमच्छ्वेष्वत्तिष्ठानवद्भूते
म् । उम्भूमयेवद्वैरेक्ष्यमेकाद्यश्वत्तम् । बबात्म० इदं शत्रुवद्वान्तर्घोद्यम० । इदृशं वामनकौमुर्म० पञ्चद्वयम्
पूर्वानान्तर्त्तिष्ठायकौमुर्म० । अन्यान्तर्पूर्वानानिष्टिः कर्मितान्तपि । आद्यमन् ।
निष्टिष्ठान्तर्म० साम्राज्यान्तर्म० शुक्तास्तिः । इवाममोक्षमादित्य० नावदोक्षम० । ३३८० ३४०
कानिकाकृष्णमेव । मालैश्वृव० उत्थापाद्म० देव० मर्हीर्माधवः । देवाश्वेष्व
मार्हीर्मानिष्टुपाद्मविकावः । अत्यं वाम्भूमयविद्युपर्विनि शहिः सकः । शुक्ताग्नवादवत्ताद्विजपूजकः । शुद्धाधर्मक्ष्वेष्विष्टः
मूर्धन्मैववधूजात ॥ ३५० ३५१

(धर्मशब्दिः)

१ धर्मद्वयात्रां धर्मज्ञाः मत्ता० हृषि मनुष्याः । मण्डवर्जं प्रकृत्यानाः प्रमणां प्राप्नुवन्ति । ग्रेशः शुद्धाः सूखम् विलोधर्मप्रस्त्रिकामास्त्रेवनिकाठारमनिष्टिमात्रिताः । उवश्चमा
ननमस्त्रौ वै उवमप्रवदित्तं कर्मकृत्यानाः नप्रच्छवाणिनः खातिताजस्त्रवन्ति । उवामेव कुल्लुक्तुष्टः । उथा॒ धर्मोपास्त्र० दृष्टिविप्रानामप्रमादु॑ कर्तः । उत्तमामृष्टयै॒ त्रैन० वद्ये॑
श्राद्धु॑ च प्राप्तुष्टः । उथा॒ शुद्धिनापि हिष्टुष्टः गनकायो॑ धनमश्वयः । शुद्धाविधनमासा॑
उत्तानिति । अनुप्रदानमारामाः पूर्वमिति॑ धीयते । आवामः पूर्णाहलोपठयै॒ शुद्धागः॑
७ । प्रद्वेषवाग्यद्वानं पूर्वमिति॑ धीयते । इष्टोपूर्व० द्विजातिना० धर्मः मामान॑ इष्टयता॑
वद्वाक्वृः । ७व० शुद्धानामपि पूर्वाधिकावः । धर्मानाव॑ तनुवृक्षो॑ वृक्षमात्रिः ।
योऽमर्गगोवयतावनानुमत्तिवृद्धिमानकृत्यामप्रपाहः । उत्तमं कृत्यामृष्टयै॒ विवाहादित्त० उत्तिवृद्धिः॑ निवृक्त० ।

८ द्वाहमित्रानववाधिते । सूखम्पूर्वाधिकावमात्रास्त्रौ॑ कर्तः । उत्तमामृष्टयै॒ त्रैन० वद्ये॑
९ श्राद्धिकाव॑ त्वय॑ शुद्धः पूर्वधर्मनवैदिक॑ । वैदिक॑ वद्याध्य॑ घनमात्रौ॑ श्राद्धित्रानावित्त॑
१० । अग्निहृष्टिः॑ उपास्त्र० शुद्धान॑ वृत्तानुपानन० । शातित्त० वैशुद्धवृक्ष॑ इष्टमिति॑ धीय
११ श्राद्धिकाव॑ त्वय॑ शुद्धः पूर्वधर्मनवैदिक॑ । वैदिक॑ वद्याध्य॑ घनमात्रौ॑ श्राद्धित्रानावित्त॑
१२ । शिष्टवृष्ट॑ वृक्षो॑ हिष्टत्त॒ सूखमी॑ यमानान । पूर्जयेऽकृत्यपूर्व॑ क्षा० शुद्धानाथातित्त॒ निष्टियः । उत्तमजनाम
१३ योऽमर्गगोवयतावनानुमत्तिवृद्धिमानकृत्यामप्रपाहः । उत्तमं कृत्यामृष्टयै॒ विवाहादित्त॒ उत्तिवृद्धिः॑ निवृक्त॒ ।

१४ अनुदानामपि वद्याध्य॑ घनमात्रौ॑ त्वय॑ श्राद्धित्त॒ वृद्धिः॑ विवाहादित्त॒ उत्तिवृद्धिः॑ निवृक्त॒ ।

७४
उमिष्मानेवताः । प्रायश्चित्तैः श्रियत्वैः मित्रिकाम्भुजैः । उत्थानिवकाशं गुप्तिश्चित्तैः जीवनां पापाः । उथानिः मंशयोगाश्रुते
जीवानुपस्थितैः । शुद्धजानो वर्द्धयेऽपापमभवत्प्राप्तिश्चित्तैः । उदात्तैः वकार्यानि निष्ठुविधीयते । नेमित्रिकाम्भानीतिमासानाधिक
वर्णनिमित्ताः प्रदद्वयेऽप्यजानि नेमित्रिकाम्भानि । निमित्तैः शूद्धित्वदोष
प्रदद्वयां दिक्षाः कालानानुवृथायते । उन्नतश्च उत्तिष्ठित्वा द्विनिष्ठुता
द्विनिष्ठुता नेमित्रिकाम्भानि । उत्थानिः शूद्धित्वदोषात्तिष्ठित्वान्तर्मात्रः ॥ ० ॥ उथानिः उत्तिष्ठित्वा
नम्भानानेष्टिष्ठित्वान् श्रावहृदानमामादकाम्भानमामेष्टिष्ठित्वाय । उथानिः शूद्धित्वदोषात्तिष्ठित्वानि
। एवमनायोऽस्मृष्टे । एवमनायोऽस्मृष्टे । उत्थानिः शूद्धित्वदोषात्तिष्ठित्वान्तर्मात्रः । उत्थानिः शूद्धित्वदोषात्तिष्ठित्वानि
पापाद्युपात्येऽप्युवर्णनवकार्यै । किञ्चु अन्तर्थाविष्टनेवादानेप्राप्ते इतिपून्त्यपादानं शुद्धित्वान्तर्मात्रः । उत्थानिः शूद्धित्वदोषात्तिष्ठित्वानि

(उत्थानिः शूद्धित्वदोषात्तिष्ठित्वान्तर्मात्रः ।)